

Revisionsplan 2024 med inriktning för åren 2025/2026

Stadsrevisionen

Fastställd den
12 december 2023
av revisorsgrupp 1

Dnr: RVK 2023/141

Detta dokument, Revisionsplan 2024 med inriktning för åren 2025 och 2026, redovisar årets planerade revisionsinsatser utifrån revisorernas riskanalys. Revisionsplanen kan i ett senare skede förändras utifrån ändrade förutsättningar, oförutsedda händelser och omprioriteringar. Revisionsplanen omfattar både de förtroendevalda revisorernas och lekmannarevisionens granskning, vilket är en förutsättning för att granska utifrån en helhetssyn på stadens verksamheter.

Innehåll

1. Sammanställning av planerade revisionsprojekt	1
2. Stadsrevisionens uppdrag	2
3. Revisionsprojekt	4
3.1 Samhälle	4
3.1.1 Barn och unga i kriminella gäng	5
3.1.2 Hedersrelaterat våld och förtryck.....	5
3.1.3 Recirkulation av byggavfall	5
3.1.4 Äldre i hemlöshet	6
3.2 Valfärdstjänster	6
3.2.1 Orosanmälningar i förskolan.....	6
3.2.2 Våld i nära relation	7
3.2.3 Hemmasittare i grundskolan	7
3.2.4 Äldre med demenssjukdom	7
3.2.5 Familjehem	8
3.2.6 Kränkande behandling i förskolan	8
3.3 Styr- och stödprocesser	9
3.3.1 God ekonomisk hushållning.....	9
3.3.2 Seriositetskontroll av leverantörer	9
3.3.3 Klimatmiljarden	10
3.3.4 Incident- och kontinuitetshantering.....	10
Bilaga 1 Årlig granskning av kommunstyrelse, nämnder och bolag	11

1. Sammanställning av planerade revisionsprojekt

Följande granskningar föreslås att genomföras och rapporteras under revisionsår 2024:

- Barn och unga i kriminella gäng
- Orosanmälningar i förskolan
- Våld i nära relation
- Hemmasittare i grundskolan
- God ekonomisk hushållning
- Seriositetskontroll av leverantörer

Om resurser finns tillgängliga kommer några av följande granskningar att startas upp under revisionsår 2024 med rapportering under 2025. I annat fall ska granskningarna finnas med i planeringsarbetet inför 2025.

- Hedersrelaterat våld och förtryck
- Recirkulation av byggavfall
- Äldre med demenssjukdom
- Äldre i hemlöshet
- Familjehem
- Kränkande behandling i förskolan
- Klimatmiljarden
- Incident- och kontinuitetshantering

2. Stadsrevisionens uppdrag

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen och pröva ansvarstagandet. Revisorerna ska uttala sig om stadens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig och om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamheten.

Kommunfullmäktige har utsett 20 förtroendevalda revisorer för att granska stadens nämnder. Stadens bolag granskas av lekmanna-revisorer, vilka utses ur gruppen förtroendevalda revisorer, och av auktoriserade revisorer. I Stockholms stad finns ett revisionskontor som biträder revisorerna i deras arbete.

Revisorernas uppdrag följer av kommunallag, aktiebolagslag samt revisionsreglemente. Därutöver följer revisorerna god revisionsledning (framtagen av revisionsdelegationen vid Sveriges Kommuner och Regioner) och Starevs¹ vägledning för kvalitetssäkring.

Revisorerna överlämnar sina bedömningar i samband med att kommunfullmäktige behandlar stadens årsredovisning.

Revisionens ambition är att den granskning som genomförs ska främja stadens utveckling. En aktiv dialog med fullmäktige samt granskade nämnder och styrelser är viktig. Granskningen sammanfattas årligen i en rapport till respektive nämnd eller styrelse, se bilaga 1. Större granskningar rapporteras även löpande under året i specifika revisionsrapporter. För att ge allmänheten insyn publiceras revisionens uttalanden och rapporter också på stadens webb.

Vad som granskas utgår från bedömningar om risk och väsentlighet, dvs. granskningsresurser riktas till områden där eventuella brister kan finnas och som, om områdena inte granskas, skulle kunna leda till att revisorernas uttalanden inte är korrekta.

---

¹ Starev är ett samarbetsorgan för förtroendevalda revisorer i kommuner och regioner där det finns egna revisionskontor.

Revisorerna har enats kring några granskningsområden som är särskilt viktiga att granska och följa under mandatperioden 2022-2026:

- Staden arbete för att förebygga och motverka oegentligheter och kriminalitet, särskilt brottslighet kopplat till det demokratiska systemet, så kallad välfärdsbrottslighet.
- Stadens ekonomi och långsiktigt goda ekonomiska hållning.
- Stadens arbete för att stödja barn i riskzon för kriminalitet, fattigdom, missbruk eller som lever under andra svåra omständigheter.
- Utvecklingen inom äldreomsorgen mot bakgrund av tidigare noterade brister.

3. Revisionsprojekt

I detta avsnitt beskrivs kortfattat inriktningen för de granskningar som är planerade att genomföras och rapporteras i projektför. Till följd av förändringar i omvärld/invärld, resultat av genomförda granskningar samt kommande års riskanalyser kan granskningarna få en annan inriktning eller prioriteras bort.

För varje granskning tar revisionskontoret fram en projektplan där syfte, revisionsfrågor, metod samt omfattning och avgränsningar specificeras. Projektplanen fastställs av revisorerna.

Revisionsrapporten lämnas för yttrande till berörda nämnder och bolagsstyrelser efter det att revisorerna behandlat ärendet.

Granskningarna indelas i undergrupperna samhälle, välfärdstjänster samt styr- och stödprocesser utifrån granskningens huvudsakliga inriktning. Med samhälle förstås stadens uppdrag att verka för hållbar utveckling av det geografiska området och invånarnas olika behov av exempelvis trygghet, rekreation, kommunikation etc. Välfärdstjänster handlar i första hand om granskning av det kommunala kärnuppdraget såsom förskola, skola och socialtjänst. Styr- och stödprocesser har ett internt perspektiv och inkluderar granskningar som rör hur staden som organisation arbetar. Syftet med att dela in granskningarna i undergrupper är att tydliggöra bredden i revisionens granskningar. För att göra en samlad bedömning av stadens verksamhet behöver granskningar (som genomförs i projektför eller inom ramen för den årliga granskningen) över tid täcka in samtliga verksamhetsområden i staden.

3.1 Samhälle

Granskningar	Revisionsår
3.1.1 Barn och unga i kriminella gäng	2024
3.1.2 Hedersrelaterat våld och förtryck	2025/2026
3.1.3 Recirkulation av byggavfall	2025/2026
3.1.4 Äldre i hemlöshet	2025/2026

3.1.1 Barn och unga i kriminella gäng

Den 1 juli 2023 trädde en ny lag (SFS 2023:196) i kraft som innebär att kommuner ska ta fram en lägesbild över brottsligheten och utifrån denna ta ställning till behov av åtgärder samt besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna har också fått ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet. Såväl polisen som staden har uttalat att en väl fungerande samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och föreningslivet är viktig för att identifiera unga i riskzon för att begå brott och för att ge insatser i tidigt skede.

Granskningen inriktas mot stadens arbete för att förhindra att barn hamnar i kriminella miljöer samt för att stoppa en redan påbörjad kriminell karriär.

3.1.2 Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck kan ha olika uttryck och sträcker sig från begränsningar av vardagliga val till ett liv under extrem kontroll. Fysiska bestraffningar och mord förekommer liksom att barn och unga ofrivilligt lämnar landet. Enligt Jämställdhetsmyndigheten är en gemensam nämnare för flertalet bortförda barn att skolan, och ofta även socialtjänsten, under en längre tid haft information om att problem i familjen. Revisionen har tidigare pekat på att staden behöver stärka sitt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunfullmäktige har antagit ett program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation, 2021-2025.

Granskningen inriktas mot på stadens hantering av ärenden där det finns risk för hedersrelaterat våld och förtryck.

3.1.3 Recirkulation av byggavfall

Enligt Miljöbalken (1998:808) ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi. Vidare ska möjligheten att minska mängden avfall och återanvända avfall utnyttjas. Stockholms stad som organisation genererar en stor mängd avfall i samband med rivning, ny- och ombyggnationer av byggnader och infrastruktur. Stadens miljöprogram anger att resurseffektiviteten i stadens byggprocesser ska öka. Av handlingsplanen för cirkulärt byggande framgår också att mängden avfall behöver minskas.

Granskningen inriktas på hur staden arbetar för att efterleva miljöbalkens krav på recirkulation av byggavfall.

3.1.4 Äldre i hemlöshet

Socialstyrelsen rapporterade 2017 att drygt 1 850 personer i åldern 65 år eller äldre, bosatta i Sverige, befann sig i olika hemlöshetsituationer. Det är kommunens ansvar att ge hemlösa personer det stöd och den hjälp de behöver. Av stadens program för att motverka hemlöshet (2020-2025) framgår bland annat att samverkan med andra aktörer är en förutsättning för förverkligandet av en samlad lösning för individuellt stöd. Handlingsplan för äldrevänlig stad, beslutad av kommunfullmäktige 2021, anger att hemlöshet bland äldre i vissa fall kan förklaras av fattigdom i kombination med social isolering, strukturella faktorer såsom brist på bostäder, höga bostadskostnader med mera. Det finns risk för att stadens arbete inte räcker till för att förhindra att äldre personer blir hemlösa.

Granskningen inriktas på stadens arbete för att förebygga och motverka att äldre personer hamnar i hemlöshet.

3.2 Välfärdstjänster

Granskningar	Revisionsår
3.2.1 Orosanmälningar i förskolan	2024
3.2.2 Våld i nära relation	2024
3.2.3 Hemmasittare i grundskolan	2024
3.2.4 Äldre med demenssjukdom	2025
3.2.5 Familjehem	2025/2026
3.2.6 Kränkande behandling i förskolan	2025/2026

3.2.1 Orosanmälningar i förskolan

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt. Enligt barnkonventionen, som är svensk lag sedan 2020, har vuxna i barns närhet skyldighet att skydda barn från all form av misshandel samt vanvård. Genom socialtjänstlagen har yrkesverksamma inom förskolan en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. I Socialstyrelsens rapport Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa, beskrivs att förskolan anmäler i väsentligt mindre utsträckning jämfört med andra aktörer såsom skola och polis. Risk finns därför att socialtjänstlagens anmälningsplikt inte följs i stadens förskolor.

Granskningen inriktas på om stadens förskoleverksamhet har arbetssätt som säkerställer att socialtjänstlagens anmälningskyldighet uppfylls när misstanke finns om att barn far illa.

3.2.2 Våld i nära relation

Våld i nära relationer beskrivs av Socialstyrelsen som ett omfattande samhällsproblem och ett hot mot utsatta personers mänskliga rättigheter. Att utsättas för våld i nära relationer får stora konsekvenser och utsatta kan behöva vård, omsorg och skydd på både kort och lång sikt. Enligt Brottsförebyggande rådet begicks 80 procent av anmälda misshandelsbrott år 2022 mot kvinnor av en för brotts-offret bekant person. Motsvarande siffra för vuxna män var 42 procent. Under 2022 konstaterades 10 fall av dödligt våld i Sverige där offer och förövare hade en parrelation. Det finns risk för att våldsutsatta inte får det stöd de behöver för att lämna destruktiva relationer.

Granskningen inriktas mot stadens arbete för att stödja kvinnor som är utsatta för våld i nära relation.

3.2.3 Hemmasittare i grundskolan

Antalet elever med problematisk skolfrånvaro har ökat under senare år. Sammantaget har cirka 750 elever i stadens grundskolor en frånvaro på över 50 procent. Detta är elever som under mycket lång tid inte deltar i skolans arbete alls eller får hemundervisning. Vårdnadshavare, skola och socialtjänsten behöver samverka för att bryta situationen. I staden pågår en satsning med skolsociala team, bland annat i syfte att motverka skolavbrott och öka möjligheterna för alla elever att nå måluppfyllelse. Utbildningsnämnden hade i stadens budget 2023 uppdraget att fortsätta utveckla det systematiska arbetet för att främja skolnärvaro. Om en elev med frånvaro inte fångas upp i ett tidigt skede finns risk att eleven inte klarar av att fullfölja sin utbildning. Det kan förutom att leda till negativa konsekvenser för individen i ett kortare perspektiv även finnas risk för ett långvarigt behov av insatser från staden.

Granskningen inriktas på hur staden arbetar för att få elever med problematisk skolfrånvaro att delta i undervisning.

3.2.4 Äldre med demenssjukdom

Antal äldre ökar i Stockholm. De flesta äldre lever länge med bibehållen hälsa och god funktionsförmåga. Förekomsten av sjukdomar och nedsatt fysisk funktionsförmåga ökar dock med stigande ålder, vilket påverkar behov av vård och omsorg. Demenssjukdom är en vanligt förekommande sjukdom bland äldre. Statistik visar att 20 procent av de som uppnår 85 år har en demenssjukdom. Av stadens budget framgår att äldre ska få en högklassig äldreomsorg, bland annat genom yrkeskunnig personal. Socialstyrelsen anger i nationella riktlinjer för personer med demenssjukvård viktiga områden för att säkerställa en god omvårdnad. Det

finns risk för att det är svårt att nå målsättningarna utifrån möjligheten att rekrytera personal med rätt kompetens/kvalifikationer.

Granskningen inriktas på hur staden säkerställer god vård och omsorg av äldre med demenssjukdom.

3.2.5 Familjehem

Familjehemsvård är idag den vanligaste vårdformen för barn och unga. Varje stadsdelsnämnd ansvarar för att barn som behöver familjehem får komma till ett hem som motsvarar barnets behov. Det råder brist på familjehem i staden. I väntan på lämplig placering i familjehem, placeras barn och unga i jourhem under längre perioder än de sex månader som är tillåtet enligt Socialstyrelsen. Det finns risk för att barn och unga inte får det stöd de behöver, vidare att insynen och uppföljningen av placeringar inte är tillräcklig.

Granskningen inriktas mot stadens arbete för att säkerställa att barn som placeras i familjehem får förutsättningar att utvecklas och växa upp under trygga förhållanden.

3.2.6 Kränkande behandling i förskolan

Det råder nolltolerans mot kränkande behandling av barn och elever i förskolor, skolor och andra verksamheter som lyder under skollagen. Alla barn och elever har rätt att vara i en verksamhet som är fri från kränkande behandling.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det innebär att åtgärder ska genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet.

Granskningen inriktas mot stadens förebyggande och åtgärdande arbete avseende kränkningar i förskolan.

3.3 Styr- och stödprocesser

Granskningar	Revisionsår
3.3.1 God ekonomisk hushållning	2024
3.3.2 Seriositetskontroll av leverantörer	2024
3.3.3 Klimatmiljarden	2025/2026
3.3.4 Incident- och kontinuitetshantering	2025/2026

3.3.1 God ekonomisk hushållning

Av kommunallagen framgår att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för detta. Det ekonomiska läget ställer krav på stadens styrning för att vidmakthålla starka finanser. Den svaga skatteintäktsutvecklingen som prognostiseras för kommande år, risk för minskade exploateringsintäkter och befarat fortsatt hög inflation påverkar stadens ekonomi betänkligt. Staden har även i takt med att låneskulden ökat blivit allt mer känslig för förändringar avseende räntor.

Att säkerställa en långsiktig god ekonomisk hushållning för en komplex verksamhet kräver god kännedom om verksamhetens behov och utvecklingsmöjligheter samt kunskap om hur omvärldsförändringar påverkar verksamheten. En tydlig styrning och uppföljning med adekvata analyser är en del av arbetet för att säkerställa helhetssyn och effektiv resursanvändning.

Granskningen inriktas på hur kommunstyrelsen styr och bereder ärenden som rör stadens långsiktiga ekonomi.

3.3.2 Seriositetskontroll av leverantörer

Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Ekobrottsmyndigheten lyfter fram vikten av att genomföra så kallade seriousnesskontroller för att identifiera oseriösa företag. Kontroller ska göras initialt vid upphandling, men också under pågående avtalstid. Oseriösa företag fuskar ofta med skatter och avgifter, men även med att följa de lagar som finns avseende arbetsmiljö, kvalitet, tillstånd och annat som för ett seriöst företag är en naturlig del av företagandet. Detta medför att de oseriösa företagen oftast kan erbjuda tjänster till ett lägre pris än de seriösa företagen. Oseriösa företag kan också ha en koppling till välfärdsbrottslighet.

Granskningen inriktas mot hur staden arbetar med seriousnesskontroller för att identifiera oseriösa företag.

3.3.3 Klimatmiljarden

Ett av kommunfullmäktiges mål är att Stockholm ska vara en grön och fossilfri stad som leder en rättvis klimatomställning. För att nå målet har kommunfullmäktige beslutat om investeringsmedel för klimatsatsningar. Kommunfullmäktige har avsatt en miljard kronor för klimatinvesteringar under mandatperioden. Medel kan sökas av nämnder både för investeringar som leder till minskad klimatpåverkan och för klimatanpassningsåtgärder. Det finns risk att styrning och uppföljning av beviljade klimatinvesteringsmedel inte säkerställer att medlen används på tänkt sätt eller bidrar till att uppnå kommunfullmäktiges klimat- och miljömål.

Granskningen inriktas på hur staden arbetar för att säkerställa att klimatinvesteringsmedel används i enlighet med kommunfullmäktiges intention.

3.3.4 Incident- och kontinuitetshantering

Incident- och kontinuitetshantering ligger mycket nära varandra. Incidenter kan leda till avbrott eller störningar för verksamheten. Kontinuitetsarbetet syftar till att verksamheten ska kunna upprätthålla samhällsservice till medborgare, näringsliv och besökare utan avbrott. Det finns en risk för att nämnder och bolag inte har identifierat och kartlagt verksamheter där det finns behov av kontinuitet samt upprättat och testat kontinuitetsplanerna för de kritiska processer som identifierats. Det finns även en risk för att inträffade incidenter inte rapporteras i tillräcklig omfattning vare sig i stadens incidenthanteringssystem eller till tillsynsmyndigheter.

Granskningen inriktas på hur staden arbetar för att minska risken för avbrott och incidenter i verksamheten.

Bilaga 1

Årlig granskning av kommunstyrelse, nämnder och bolag

Årlig granskning avser den granskning som görs varje år av kommunstyrelsen, nämnder och bolag. Granskningen omfattar granskning av verksamhetsberättelser, delårsrapporter och årsredovisningar och uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer. Dessutom genomförs fördjupade granskningar som syftar till att granska utifrån en specifik risk för nämnden/bolaget.

Grundläggande granskning kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt de verksamheter som drivs i kommunala bolag eller kommunalförbund. Kommunstyrelsen granskas därför både i rollen som styrelse och som nämnd. Den huvudsakliga inriktningen för granskning av kommunstyrelsen är att bedöma:

- Om kommunstyrelsen leder och samordnar stadens verksamheter på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt.
- Om kommunstyrelsen har arbetssätt för att styra och följa upp stadens verksamhet och ekonomi för att säkerställa att god ekonomisk hushållning uppnås.
- Om den interna kontrollen är tillräcklig.
- Om stadens räkenskaper ger en rättvisande bild.

Revisionen granskar löpande stadens arbete med att upprätthålla god ekonomi på kort och på lång sikt och har en aktiv dialog med kommunstyrelsens förvaltning under hela året.

Årsrapporten för kommunstyrelsen är mer omfattande än för övrig verksamhet. Rapporten inkluderar revisionskontorets analys av om staden upprätthåller god ekonomisk hushållning samt stadens samlade förmåga att uppnå lagstiftning, förordningar och kommunfullmäktiges beslut. Den finansiella verksamheten granskas varje år, bland annat i syfte att bedöma den interna kontrollen.

Grundläggande granskning nämnd/bolag

Inriktningen för granskningen är att för varje nämnd/bolag bedöma:

- Om nämnden/bolaget har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten samt om verksamheterna klarar att genomföra sina uppdrag med tillgängliga resurser.
- Om nämndens/bolagets styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig i syfte att säkerställa en ändamålsenlig verksamhet både ur ett verksamhetsperspektiv och ur ett ekonomiskt perspektiv.

För nämnderna bedöms också om redovisningen är upprättad enligt stadens anvisningar.

I årsrapporter för varje nämnd/bolag redogörs för resultatet av årets granskning, hur nämnden arbetat med tidigare lämnade rekommendationer samt revisionens bedömningar.